

Landskap: Skåne..... Upptecknat av: Helga Persson.....

Härad: Onsjö..... Adress: Box 260 Höör.....

Socken: Stehag..... Berättat av P.J. Kellberg.....

Uppteckningsår: 1931..... Född år 1858 i Stehags s.n.....

Uppteckningen rör 1) Svensborg ett krog i Stehags församling, sid 1-2/ 2) Kellbergs affär, sid. 2-4/, 3) Karl Kröger, sid 4-5/, 4) Uggleskri, sid 5-6/, 5) En orättvis förvaltare på Rönneholm, sid 6. 6) Spökerier på Rönneholm, sid. 7-8/, 7) Begravnings- och bröllopsse- der, 8-9.

Landskap: Skåne Socken: Stehag

Fullständigt namn: P.J.Kellberg

Född den 1850 på vid Hasslebro
(gård eller by)i tillhörde då Stehags s:n, men vid företagen ändring av gränserna har det
nu kommit att tillhöra N.Munkarp (socken och landskap) Skåne

Yrke: Handlande. Bisyssla:

N:r i accessions-
katalog:

3374

Bosatt å följande platser:
(socken, landskap, tid)Bor nu vid Hasslebro. Huset har namnet Jägersborg.
(gård eller by jämte postadress)

Faderns namn: född

Moderns namn: född

Sedan huru länge är slakten känd: a) fädernet? b) mödernet?

Närmare upplysningar om slakten: Fadern var före honom handlande på samma
plats.
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)Sagesmannens barndom:
(el. upptecknarens) (sysselsättning, syskon)
skolgång

Läsning:
(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hägkomster efter vissa personer? Vilka? Egna hägkomster.
(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar: Kellberg har varit bosatt på samma plats alltid och
övertog sin lilla diverseaffär efter sin fader. Han bedriver ännu affären
med odelat intresse.

Död den Ant. av Helga Persson
(år och dag)

Dessa uppgifter ha insänts av: Helga Persson
(namn och fullständig adress)

Box 260 Höör

år 1932.

3374

*Stega Rosten
Olof Kellberg
7/1858*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*SK
Olof Kellberg
Stega 1931*

Svensborg ett krog i Stehags församling.

Svensborg var ett hus, som låg alldeles utmed landsvägen, i nordligaste delen av Stehags församling i omedelbar närhet av Munkarps församling. Här serverades "kaffegökar" K. Kroge~~tt~~ anlitades mycket av slättborna när de körde till skogen efter ved, men även skogsbygdens befolkning använde sig av det på sina färder till städerna, ty man brukade ~~använda sig~~ ^{färdas} denna väg, som förmedlade förbindelsen mellan skogs- och slättbygden. Man kan nästan säga, att såsom det låg ~~ixgx~~ nära gränsen till Frosta härad, låg det också på gränsen till skogsbygden.

Stega

Handlanden E. P. J. Kellberg, Hasslebro, som är ~~ixx~~ i 70-årsåldern, minns dessa äckor, som företogs, ty hans hem låg och ligger fortfarande utmed denna väg. Han berättar, att göingarna brukade köra ut till slätten med bräder, stegar, korgar m.m. av skogens produkter, som de försålde ~~ut till~~ ^{där} slättbygden. Ännu händer det, att man får se de s.k. "stia göngana" komma med sina kärror, mellan vlika stegarna äro lagda, de sitta på sidan och köra och vanligen ha de bara en häst för vagnen. Det förekommer även att s.k. "kargöngar" kör omkring och försäljer bykor, baljor och saltkar. I min barndom brukade en man ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ från dåvarande Åsbo-Fagerhult vid namn Olof Månsson köra ner till marknader i Eslöv och

Stega

Skriv endast på denna sida!

Lund med sådana varor. Han brukade överhätta hemma i flera år, efter-
som han kände en svåger till far. Varje julimarknad i Eslöv brukade han
bevista, så han var känd på orten. Jag återgår emellertid till hr. Kell-
berg, som omtalar att när "göngarna kom, brugte di allti hålla ve Svens-
borg å beda!"

Men slättborna brukade ej endast köra till skogarna, utan när de skulle
bygga brukade de köra upp till Göingebygderna och hämta timmer. För
att få hem det för byggnaden behöfliga timret på en gång, hjälpte alla
bönderna i byn till och hämtade hem timret och så begav man sig iväg
en lång rad. Detta kallades även att köra i äcke, så det var ej endast
när man körde till städerna ~~na~~ med säd ~~xx~~ man körde i äcke..

Vägen förbi Hasslebro var enligt Kellbergs utsago starkt trafikerad
på 1850-talet ^{och} då som nu utgjorde ^{och} ju ~~xx~~ ~~xx~~ vägen en genomfartsled.

II.

Kellbergs affär.

Kellberg bor såsom förut nämnts i omedelbar närhet av Hasslebro, vid
~~xxxx~~ mitt emellan de vägar, som ~~x~~ vid ena sidan går över det s.k.
Bågelsång till Billinge och den lite längre norrut belägna vägen till

Skriv endast på denna sida!

för och hämtades

*Timmer-
hämtning*

*Kellbergs
affär*

Kramstap de Gården!

3

3374

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stockamöllan, ~~samt~~ utmed vägen Eslöv-Höör. Där han bor, hade hans far fö-
re honom en liten affär. I denna affär har han varit behjälplig ända
sedan han var liten pojke och han varit egen affärsman i femtio år..
(Han är född 1857).

Kellberg berättar, att i hans barndom och första affärstid var det hu-
vudsakligen s.k. kagesocher, som såldes. Det var mycket lite pudersocker
~~och socker~~ som såldes, men sedan kom fint socker och toppsocker även i
marknaden. Raksockret kostade 50 öre skålpundet, vilket blif 1,18 pr. kg
Kellberg tillägger förresten: "Så billigt, som sockret är nu, har det al-
drig varit under min affärstid!"

Vid min fråga, varifrån man tog varor på denna tid, sade han, att de kör-
de till Malmö ~~■~~ efter varor. Smidesvaror, såsom knivar och liar köptes
de från Småland, varifrån en del kringvandrande handelsmän ~~gingo~~
kring med ~~sådana~~ ^{*varor*} varor. Det funnos även de, som gingo omkring och sålde
en del kemikalievaror såsom bresilja, chromsyrat kali, indigo, galläpp-
len m.m., ty man färgade mycket allmänt hemma. Skulle det däremot vara
något, som det var mycket noga med, vände man sig till Stockamöllan, ty
där fanns både färgeri och stampverk.

För övrigt florerade gårdfarihandeln mycket livligt, särskilt voro

Skriv endast på denna sida!

*Sochepri-
res*

*Smides-
varor*

västgötarna flitiga handelsmän. Det var ej så sällsynt att dessa under sina vandringar i Skåne blevo bofasta där, dels såsom handelsmän och ~~och~~ dels såsom lantbrukare, ty ibland hände det, att de gifte sig med någon skånsk bondedotter och på så sätt blevo ägare till en gård. I Bosarp fanns t. ex. två bröder Eriksson från Västergötland, som rest omkring med handel, men genom giftermål kommo i besittning av gårdar där. Det var ej endast västgötarna, som idkade handel. Även smålänningar och dalfolk vandrade omkring (ja naturligtvis även judar). Dalfolket sålde mest Eskilstun^a och kortvaror, medan smålänningarna och till en del personer från Norra Skåne sålde vävskedar och vävskyttlar (väveskottor). Även dalkullor gingo omkring och sålde en del småsaker särskilt hårarbeten. Dessa brukade mycket ha sitt kvarter, hos en som hette Winqvist vid Wittseröd. Denne hade ~~brännvinsförsäljning~~ brännvinsförsäljning.

III.

Karl Kröger .

Karl Kröger var gårdfarihandlare och bodde i N. Munkarps församling. Han var ett original och man hade förr många historier att berätta om honom. Han handlade med en del småsaker såsom knappar, nålar, tändstickor

Skriv endast på denna sida!

*Olina gård
gästgäst
Lante,*

Karl Kröger

tvålar, peppar m.m. Han brukade vanligen köpa pepparn ~~k~~ hos Kellberg och när han sedan sålde den, hade han ett litet mått han mätte med, och för den kvantiteten tog han 5 öre. När han så vandrade omkring i stugorna sade han: "De e fin peppar ente sånt sk-t, som ~~kandlarnas~~ di har i boärna, här e ente så lite i lådan både tvål å tänsteckor!" Denne gård-farihandlare var s.a.s. bygdens eggo och därför lever hans minne kvar i trakten. Redan såsom barn hörde jag omtalas honom och jag hörde då ett talesätt man hade efter honom. Han hade nämligen en son, som hette Andreas, som brukade följa med på hans vandringar. När denne var på något spektakel eller ej ville göra, so fadern ville, sade denne: "Andrias vell du ente veda hud, så ska ^{ja} slau de på skallen mä lausasönspåsen," så antagligen hörde nubb och spikar även till de varor han förde.

IV.

Uggleskri.

~~Munkarps~~

Uggleskri tillhör ~~Munkarps~~ församling och ligger i omedelbar närhet av Vittseröd. Här fanns förr ett lönnkrögeri, men länsmannen, som visste om rörelsen, tog mutor och lät rörelsen florerera.

Uggleskri har antagligen fått sitt namn av att ~~ä~~ i den omgivande skogen

Skriv endast på denna sida!

Karl Lönn-
ger.

Uggleskri.

fanns gott om ugglor, som förde ett hiskligt oväsen.

V.

En orättvis förvaltare på Rönneholm.

På Rönneholm fanns enligt Källbergs utsago någon gång på 1800-talet en mycket hård och orättvis förvaltare, som hette Lindell. Vid syn hos bönderna i Hassle by skrev han så mycket på dem för husröta, att de blevo alldeles utfattiga och måste lämna sina gårdar. Han satte t. o. m. auktion på deras inre bo och på ett ställe for han så omänskligt fram, att han tog bort sängkläderna från ett barn, som låg i vaggan. Hatet mot honom blev helt naturligt mycket stort, och man försökte att taga hämd på honom. En kväll då han kom ridande hade några personer lagt sig i försåt för honom. De togo fast hästen och drogo honom av denna, och slogo honom så att ~~han~~ döden följde. Han dog ej strax, men han blev så illa tilltygad, att han aldrig repade sig. På så sätt togo de förorättade saken i egen hand när de ej kunde få någon hjälp hos överheten..

Skriv endast på denna sida!

*En orättvis
förvaltare*

Spökerier på Rönneholm.

Rönneholms slott har ju alltid varit spökeriernas paradiset, än om man ej kunnat förklara deras framfart riktigt. Ett rum finnes i slottet, som kallades "spökrummet" och det var en allmän tro i bygden, att herrskapet till Rönneholm ej kunde bo i slottet för spökeriernas skull. Hovmarskalk C. G. Coyet och friherrinnan Henriette Coyet brukade nämligen alltid under sin vistelse på slottet (de ägde nämligen godset) bo i det s. k. trädgårdshuset, och denna sak bidrog naturligtvis i hög grad till att öka ortsbefolkningens tro på att det verkligen spökade på slottet.

██████████ Ett av spökerierna på Rönneholm sades vara, att en mycket stor gammaldags suflett brukade köra fram för slottet förspänd med fyrspann. Antagligen skulle detta vara hägon av slottets ägare, som ej fick ro i sin grav.

En annan spökhistoria rör sig om den länge löjtnanten som av plikttrohet mot godset ej fick ro i sin grav. Denna spökhistoria är av ganska ungt datum och rör sig om en löjtnant Lindequist, som var synnerligen god vän med kammarjunkare Coyet, om vilken skall berättas ~~en~~ i samman-

Skriv endast på denna sida!

Spökerier

*Rör mys-
sides fyr-
spann.*

*Den länge
löjtnanten.*

Mera

hang med en annan sagesman. Löjtnant Lindequist, som hade plats såsom förvaltare på godset, dog i sina bästa år. Dödsorsaken var, att han efter en häftig ritt ~~h~~ kom hem och var varm och törstig och drack mycket fort någon kall dryck, varefter han blev sjuk och dog kort efter. Efter hans död fick folkfantasierna för sig, att han gick igen och man berättade, att varje morgon vid fyratiden kom en skjuts från Stehags kyrkogård, där han var begravd, och i denna skjuts åkte den länge löjtnanten, såsom han kallades. Det var en allmän tro att dessa besök stodo i samband med gårdens skötsel, så att han av intresse för denna ville hem och se hur det stod till på den plats, där han haft sin verksamhet förlagd.

VII.

Begravnings- och bröllops seder.

När en person skulle begravas bars kistan på axlarna. Sex a åtta karlar buro kistan högt upplyftad på axlarna och alla karlar, som deltog i begravningsprocesionen skiftades åt, att bära kistan mellan hemmet och kyrkan oavsett hur långt det var och detta var ofta ej så liten väg, ty Stehags församling är ~~en~~ vidsträckt församling. Man trodde, att om det ~~h~~ fanns två lik i församlingen under en vecka

Skriv endast på denna sida!

Begravnings-
seder.

3374

~~trädde man ut~~ ⁹ det skulle bli det tredje med.

Den vidsträckta tron att om ett lik låg över en söndag, skulle det snart bli lik igen florerade även här.

Vid bröllop körde ~~man~~ eller stassade man till kyrkan. Det var vanligt att man

sköt bröllopsskott i de hus och gårdar där stassen eller bröllopföljet passerade. Vanligen sköt man med ett slags pistoler, som kallades

"påffertar!"

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Bröllops-
leder*